

ANDRE MOHOROVIČIĆ 1913. - 2002.

ZAGREB, 2005.

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA – SVEZAK 126

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA – SVEZAK 126

ISBN 953-154-668-1

ISSN 1330-0865

Uredio
Akademik Ante Vulin

RAZRED ZA LIKOVNE UMJETNOSTI

ANDRE
MOHOROVIČIĆ
1913. – 2002.

ZAGREB, 2005.

Andre Motronovici

S P O M E N I C A

posvećena preminulom akademiku Andri Mohorovičiću
redovitom članu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

(12. srpnja 1913. Križevci – 17. prosinca 2002. Zagreb)

P O G R E B

u Zagrebu 23. prosinca 2002.

oprostajna riječ u ime Akademije i Razreda:
akademik Miroslav Begović, potpredsjednik Akademije

K O M E M O R A C I J A

održana u palači Akademije 17. prosinca 2003.

govorili su:

akademik Ante Vulin, razredni tajnik, akademik Miroslav Begović
i akademik Boris Magaš

Bibliografija izdanja radova akademika Andre Mohorovičića

POSMRTNO SLOVO

Suočeni s neumitnom sudbinom čovjekova života – odajemo počast akademiku Andri Mohorovičiću, svestranom kulturnom eruditu, čije će stvaralačko djelo vječno živjeti.

U ime Predsjedništva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti opraštamo se s akademikom Androm Mohorovičićem, u trenutku kada taj svestrani kulturni, znanstveni, istinski rodoljub, veliki poklonik ljepote postojanja i stvaranja polazi na svoje posljednje, nepovratno putovanje.

Svjesni smo da se opraštamo s iznimnom i kompleksnom ličnošću, s neumornim kulturnim poslenikom, s čovjekom velike erudicije i zapanjujuće energije, vitalnosti, svestranog interesa i memorije, s čovjekom koji je svojim djelom i djelovanjem trajno obilježio naš identitet.

Opraštajući se s Androm Mohorovičićem, opraštamo se s čovjekom koji se neštedimice davao svojoj sredini i zemlji, čovjekom koji je svoje ustrajno sudjelovanje u zajedničkom životu i stvaranju poistovjetio sa smislom i svrhom vlastitog postojanja.

Andre Mohrovičić naš je suvremenik, sveučilišni profesor, rektor Sveučilišta u Zagrebu, dekan Arhitektonskog fakulteta, briljantni predavač brojnim generacijama studenata arhitekture, znanstvenik i autor mnogih teorijskih i povijesnih rasprava u kojima obrađuje razvoj arhitekture na području Hrvatske i teorijske probleme arhitektonskog stvaralaštva.

Opus akademika Mohorovičića obuhvaća više od sto znanstvenih knjiga, radova i rasprava te više od 250 stručnih radova, izvornih prikaza, eseja o umjetnosti ili kulturi, osvrtu te stručnih ocjena.

Akademik Mohorovičić obogatio je našu znanost i umjetnost originalnim istraživačkim djelima, a do posljednjeg dana života sudjelovao je u procesu zaštite arhitektonskih objekata, kulturno-povijesnih i urbanih cjelina, koje čine

temelj naše kulturne baštine. Posljednjim snagama redovito je nadzirao radove na obnovi zagrebačke katedrale.

Tijekom dugih godina članstva u Akademiji bio je potpredsjednik i glavni tajnik Akademije, do današnjega dana tajnik Razreda za likovne umjetnosti, što je rijetkost u tako visokim godinama. Također je bio voditelj mnogih odbora i zavoda Akademije.

Osim obnašanja mnogih funkcija na Sveučilištu, profesor Mohorovičić vršio je razne odgovorne dužnosti u mnogobrojnim znanstvenim, kulturnim, umjetničkim, humanitarnim i sportskim društvima i udruženjima. Bio je član Odbora za izgradnju novog kliničko-bolničkog centra u Zagrebu, predsjednik skupštinskog Odbora za izgradnju Nacionalne i sveučilišne biblioteke, predsjednik Ravnateljstva Hrvatskoga glazbenog zavoda u Zagrebu i predsjednik Vijeća stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru.

Svi prijatelji profesora Mohorovičića, njegovi suradnici i štovatelji tuguju za čovjekom visokih moralnih vrijednosti, za nenadmašivim eruditom, vrhunskim intelektualcem i nadasve velikim humanistom.

Prigoda je ovo, ali i bolna je to spoznaja, da na kraju životnog puta odamno dolično poštovanje čovjeku koji je polovicu svoga vijeka proveo kao aktivni član naše Akademije.

Smrću Andre Mohorovičića definitivno se u našem kulturnom životu zatvorio onaj krug koji je imao renesansno obilježje, bio je posljednja glamurozna sveobuhvatna intelektualna osobnost u našoj sredini, koja nakon njegova odlaska ostaje okrnjena i nedorečena.

U ime Predsjedništva i članova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti mnogo hvala Andri Mohorovičiću, našem štovanom i dragom profesoru i prijatelju za sve što je učinio za Akademiju i za sve nas članove Razreda za likovne umjetnosti, gdje se ponajviše osjetila njegova korisna stvaralačka i ljudska nazočnost.

Andrin odlazak nenadoknativ je gubitak za Akademiju te cjelokupnu hrvatsku kulturu, znanost i umjetnost.

Neka je vječna slava Andri Mohorovičiću!

KOMEMORATIVNA SJEDNICA

17. prosinca 2003.

Akademik Ante Vulin

Minula je godina otkad nas je napustio naš dugogodišnji član Razreda za likovne umjetnosti, akademik Andre Mohorovičić. Tim povodom Razred za likovne umjetnosti pozvao Vas je da se zajedno prisjetimo našeg uvaženog člana.

Poštovani članovi obitelji i prijatelji akademika Mohorovičića,
poštovani predsjedniče Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,
gospođe i gospodo članovi Akademije,
gospođe i gospodo uzvanici!

Andre Mohorovičić rođen je u Križevcima 1913. godine. Školuje se u Križevcima i Zagrebu. Studira na Arhitektonskom odjelu Tehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; godine 1935. stječe akademski stupanj diplomiranog inženjera arhitekture. 1934. upisuje na Filozofskom fakultetu grupu predmeta povijest umjetnosti i apsolvira 1938. Godine 1936. izabran je na Tehničkom fakultetu u Zagrebu za asistenta kolegija Povijest umjetnosti i Teorija arhitekture, a od 1940. vodi samostalno predavanja.

Već prije rata uz rad na Fakultetu i u arhitektonskoj praksi opredijelio se za znanstvena istraživanja i analizu povijesnog razvoja arhitekture i urbanih cjelina na području Hrvatske; tu temu promatra u širokom sklopu razvoja arhitektonskog stvaralaštva i izgradnje gradova na tlu Europe. Znatan dio njegovih studija bio je posvećen proučavanju teorije umjetnosti i teorije arhitekture.

Nakon svršetka rata nastavlja pedagoški rad u zvanju redovitog profesora sve do odlaska u mirovinu 1983. godine. Generacije arhitekata crpile su dragocjena znanja i spoznaje iz njegovih izvanrednih predavanja, u kojima je umio znalački koncentrirati pažnju slušalaca, a vještinom vrhunskog govornika razvijao je svoje misli da bi ih u slijedu dijalektičke logike doveo do nedvojbenih zaključaka.

Godine 1963. promoviran je na Univerzitetu u Ljubljani za doktora tehničkih znanosti iz područja teorije arhitekture disertacijom O kategorijama apsolutnog i relativnog u teoriji arhitekture.

Mohorovičić se ističe neobičnom aktivnošću u javnom radu. Biran je za rektora Sveučilišta u Zagrebu 1947.-1949.; bio je dekan Arhitektonskog fakulteta te prodekan nekoliko puta.

Skupštine Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti birale su ga za tajnika Razreda za likovne umjetnosti od 1961.-1975. godine, za glavnog tajnika JAZU od 1975.-1978., za potpredsjednika JAZU 1978.-1991. i ponovno za tajnika Razreda za likovne umjetnosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti 1997.-2002. godine.

Mohorovičić je obavljao predsjedavajuće ili članske funkcije u desetcima javnih odbora i komisija. Bio je predsjednik Odbora za izgradnju Sveučilišta u Zagrebu, predsjednik RSIZ-a u oblasti kulture od 1971. do 1979., predsjednik Skupštinskog odbora za izgradnju nacionalne i sveučilišne biblioteke, član odbora za izgradnju Kliničkog bolničkog centra u Zagrebu, član Republičkog savjeta za pitanja obrazovanja, nauke, kulture i fizičke kulture, predsjednik Čakavskog sabora, predsjednik Odbora za obnovu zagrebačke katedrale. Bio je voditelj mnogih Akademijinih zavoda: Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu, Odsjeka za etnologiju Zavoda za povijesne i društvene znanosti.

Profesor Andre Mohorovičić nosilac je brojnih javnih priznanja za svoj rad:

- Orden Republike sa srebrnim vijencem,
- Republička nagrada Božidar Adžija za znanstveni rad i znanstvenu djelatnost,
- Republička nagrada za životno djelo za cjelokupni znanstveni rad i djelovanje,
- Republička nagrada Vladimir Nazor za životno djelo,
- Orden Republike sa zlatnim vijencem.

Bio je dopisni član umjetničkog razreda Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Objavio je više od 100 znanstvenih knjiga i rasprava te bezbroj prikaza i analiza. U pripremi je za tisak njegovo posljednje veliko djelo Kulturno

ozračje Hrvatske, koje će biti još jedan trajni podsjetnik na našeg velikog učitelja.

U ime Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti govorit će potpredsjednik Akademije, akademik Miroslav Begović, a u ime članova 7. razreda akademik Boris Magaš.

Iznimna mi je čast što se kao bivši student, kasnije kolega u nastavi na arhitektonskom fakultetu i danas kao član Akademije, mogu pridružiti obilježavanju prve obljetnice smrti akademika Andre Mohorovičića.

Andre Mohorovičić, naš suvremenik, sveučilišni profesor, rektor Sveučilišta u Zagrebu, dekan Arhitektonskog fakulteta, akademik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, znanstvenik i istraživač, autor je mnogih teorijskih i povijesnih rasprava u kojima obrađuje povijesni razvoj arhitekture na području Hrvatske i teorijske probleme arhitektonskog stvaralaštva. Tijekom dugih godina članstva u Akademiji obavljao je razne funkcije, bio je njezin potpredsjednik i glavni tajnik. Bio je i predsjednik Odbora za izgradnju Sveučilišta u Zagrebu, predsjednik RSIZ-a u oblasti kulture SR Hrvatske, predsjednik Skupštinskog odbora za izgradnju Nacionalne i sveučilišne biblioteke.

Profesor Mohorovičić svestrano je zaslužan znanstveni radnik, s više od 50 godina javnog kulturnog djelovanja, obogatio je našu znanost originalnim rezultatima rada i osebujnim stavovima prema spomeničkoj baštini i kulturnoj Prošlosti na području razvoja umjetnosti, arhitekture i urbanizma. Kao čovjek, znanstveni i kulturni radnik, orijentiran je prema harmoničnom i humanom te je četrdeset godina nenadmašiv pedagog, govornik, organizator. U ime Predsjedništva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti svjesni smo da smo izgubili iznimno kompleksnu osobnost, neumornog kulturnog polemika, čovjeka velike erudicije i energije, vitalnosti, svestranog interesa i memorije. Mohorovičić se neštedimice davao svojoj sredini, a posebno radu u Akademiji, koju je poistovjetio sa smislom i svrhom vlastitog postojanja.

U ime članova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti zahvaljujem se za sve što je učinio za Akademiju i za nas članove razreda za likovne umjetnosti, gdje se ponajviše osjetila njegova korisna stvaralačka i ljudska nazočnost. Andrin odlazak nenadoknadiv je gubitak za akademiju te cjelokupnu hrvatsku kulturu, znanost i umjetnost.

Uvijek nas i ponovno zatekne neumoljivost ljudske sudbine kad ljudsko postojanje na ovoj sićušnoj točki svemirskih prostranstava neumitno završava. Taj nam je prestanak još teži kad završi život čovjeka s kojim smo bili usko vezani, koji nam je bio blizak i u osjećaju, i u ophođenju, i u shvaćanju profesije kojoj pripadamo, i koji je ogromnom erudicijom u svakom trenutku mogao reagirati na postavljen upit. Gubitak takve osobe ne može se nadoknaditi. Ona je sastavni dio naše egzistencije i njezin gubitak gubitak je dijela nas samih.

Dana 17. prosinca 2002. prestalo je kucati srce akademika Andre Mohorovičića. Neočekivano, ali neumitno. Time je jedno vrijeme arhitektonskih tijekova ove naše sudbonosne hrvatske stvarnosti zauvijek otišlo u povijest. Vrijeme kojem je akademik Mohorovičić dao svoj pečat, kojem je bio misleni graditelj i vrijednosni registrator. Vrijeme drastičnih društvenih promjena i tragičnih zbivanja, u kojemu je konkluzija varirala od potvrde i radosti postojanja do gubitaka elementarne ljudskosti.

Andre Mohorovičić se rodio 1913. u Križevcima (gdje mu je otac bio sudac) kao unuk velikana hrvatske znanosti, ime kojega je u skraćenici «Moho» postalo dio planeta na kojem živimo, ali i Mjesečeve površine. Odgajan u obitelji časnih primorskih korijena, završio je 1935. Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, studirajući paralelno i povijest umjetnosti. Nakon završetka studija izabran je za asistenta na kolegiju povijest umjetnosti i teorija arhitekture te boravi, usmjerivši svoj znanstveni rad prema teorijskoj problematici umjetnosti i arhitekture, na studijskim usavršavanjima u Pragu, Beču i Firenci. Kada je 1940. prof. Knoll obolio, preuzeo je Andre Mohorovičić kao suplent njegova predavanja, a kasnije ih je u statusu redovitog profesora briljantnom retorikom obavljao kontinuirano sve do zakonom propisanog umirovljenja. Polazeći od temeljnih spoznaja ljudskog postojanja i analizirajući ga u kontekstu odnosa objektivne stvarnosti i subjektivnog kreativnog potencijala čovjekove svijesti, oformio je teorijske osnove suvremene arhitektonske misli, definirajući i ana-

lizirajući time pojavnost arhitektonskog stvaralaštva od davnih povijesnih početaka do suvremenoga trenutka.

Promatrajući svijet i zbivanja očima mladog intelektualca ljevičara, uključuje se tijekom Drugog svjetskog rata u aktivno suprotstavljanje negativnim refleksijama nametnute vlasti, obavljajući odgovorne funkcije i preživljujući čak i posljedice ratnog zatvora. To ga u poslijeratnom razdoblju izbacuje u prvi plan zbivanja te obavlja funkciju tajnika i potpredsjednika Narodnooslobodilačkog odbora grada Zagreba kao i predsjednika Planske komisije. Godine 1947. biran je za rektora Zagrebačkog sveučilišta, postavši time najmlađi rektor u zagrebačkoj sveučilišnoj povijesti. Tu funkciju obavljao je do 1949., kad je imenovan prorektorom na istom Sveučilištu. Za dopisnog člana (u radnom sastavu) tadašnje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti biran je 1954., a za pravog člana 1962. Tijekom dugogodišnjeg rada u Akademiji obavljao je mnoge funkcije, djelujući kao razredni tajnik od 1961. do 1975., glavni tajnik od 1975. do 1978., potpredsjednik od 1978. do 1991., član Predsjedništva Hrvatske akademije od 1991. do 1997. te tajnik Razreda za likovne umjetnosti od 1997., djelujući čak i iz bolničke postelje, sve do neočekivanog kraja svog života. U tijeku tih gotovo pola stoljeća kontinuirano obavlja i mnoge društvene i stručne funkcije predsjednika ili člana raznih odbora, vijeća, povjerenstava itd., a toliko ih je da se ovdje ne mogu ni navesti.

Obogaćen darom vrhunskog retoričara svoja je predavanja znao pretvoriti u događanja u kojima se znanje i metodički pristup pretapaju u sustavno vođen tijekom eksplikacija, završavajući u jasnoj sintezi predviđene teme. Strukturirajući slijed promišljanja dovodio je samog sebe do klimaksa postavljenih teza, pa nas ne iznenađuje memorijom evociran trenutak kada je jedna studentska godina nakon običnog, takozvanog redovitog predavanja spontano zapljeskala.

Djelujući i javnim predavanjima stvarao je odnos društva prema arhitektonskom trenutku, definirajući ga jasnom dijalektičkom logikom i dovodeći ga u kontekst cjelokupnog svjetskog razvoja. Upravo zbog toga, kao i zbog činjenice da je predavao jedan od temeljnih kolegija arhitektonske discipline te da je formirao svoj stav i djelovanje objektivnom dijalektičkom analizom stvarnosti, nije mogao prihvatiti deformirani diktat nositelja vlasti država «realnog

socijalizma», objavivši godine 1948. kritiku arhitekture Sovjetskog Saveza i doživjevši nakon toga drastičnu reakciju hrvatskog partijskog rukovodstva isključenjem iz svih rukovodećih funkcija, pri čemu je morao doživjeti i izravne javne napade svojih profesionalnih kolega.

Velik dio svog rada posvetio je Mohorovičić istraživanju arhitekture na hrvatskom etničkom području. Propješačio je doslovno cijelo otočje *Apsyrtides* od vrha Porozine do Sv. Petra i Ilovika. Istraživanjima i iskapanjima na Krku, u Istri, na Rabu, Mljetu i u Dubrovniku otkrio je i registrirao niz nalaza starohrvatskog arhitektonskog naslijeđa, proširujući i definirajući spoznaju o tipološkim oblicima i slojevitim stilskim i konstruktivnim strukturama starohrvatske i medijevalne arhitekture. Obrađujući analogno područje kontinentalne Hrvatske, posvetio je velik dio svog rada razvoju naselja i gradova, analizirajući kompleksnost njihovih razvojnih procesa i definirajući time sintezu povijesnih tijekova hrvatskoga graditeljstva. Svoja je istraživanja, studije i teorijske postavke publicirao u više od pedeset znanstvenih radova i rasprava, knjiga i publikacija. Praktično nije bilo problema hrvatske arhitekture u koji akademik Mohorovičić ne bi mogao ući s punom kompetencijom svoje znanstvene osnove i svog analitičkoga duha. Postavivši temeljne teorijske postavke razvoja i osnova suvremenog arhitektonskog trenutka, svojem je vremenu nedvojbeno dao pečat istaknute ličnosti čija snaga smrću ne prestaje.

Vrstan pedagog, izvršio je bitan utjecaj na sve poslijeratne generacije arhitekata Zagrebačkog sveučilišta. Nema arhitekta koji u sebi ne nosi dio spoznaja koje mu je usadio Mohorovičićev analitički sklop promišljanja izrican vrhunskom retorikom sveučilišnog profesora. Posvetivši velik dio svog života Sveučilištu, uz nazočne društvene obveze i funkcije, svu svoju preostalu energiju usmjerio je prema Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Aktivno nazočan u svim elementima mogućih odlučivanja, shvaćao je Akademiju kao dio svog života, koja, dajući mu dignitet i zaslužno priznanje, zavrjeđuje i traži isto takav odnos prema sebi kao najvišem domu hrvatske znanosti i umjetnosti. Usprkos svoje devedesete godine, svakodnevno nazočan, svakodnevno aktivan od Varaždina, Križevaca i Osijeka do Istre i voljenog Voloskog, od Glazbenog zavoda do Odbora za obnovu Katedrale, Mohorovičić je bio osoba nezamjenjiva u stalnom radu i djelovanju svojeg Razreda i svoje Akademije, svojih naselja i gradova, svoje profesije i društva u cjelini.

Volio je more. I teške sopćeće lokomotive na tračnicama koje odlaze u nedogled – čudesna moć snage čeličnog stroja koji je stvarao dvadeseto stoljeće i beskonačna daljina budućnosti koja poziva u htijenju. Kao i nesaglediva cjelina mora – valovi ovog jadranskog plavetnila nadirući iz beskonačne daljine da bi se razbili o stijenu našeg kratkog postojanja – smisao života koji se, kao veliki val prelomljen i raspršen u bezbroj kapljica, vraća svom iskonu postojanja. Jer prestanak nije i završetak. Smrću nije nestao i odnos. Iako njome nestaje i dio nas samih, ostaje u nama odnos, ono ispunjenje koje smo od nje primili i koje ćemo nositi cijeloga života. Kao vrijednost koja prebiva u nama i koja ne umire.

BIBLIOGRAFIJA RADOVA
AKADEMIKA ANDRE MOHOROVIĆIĆA

POPIS ZNANSTVENIH RADOVA I ZNANSTVENIH RASPRAVA

1. *Opatijske gotske crkve u Hrvatskoj*
Sem. za povijest umjetnosti, Zagreb 1937.
2. *Talijansko i srpsko zidno slikarstvo XIII. i XIV. st. s osobitim obzirom na hipotezu prof. Okunjeva o primatu srpskog slikarstva*
Sem. za povijest umjetnosti, Zagreb, 1937.
3. *Teoretska analiza arhitektonskog oblikovanja*
Arhitektura 1-2, Zagreb, 1947.
4. *Analiza razvoja arhitektonskog oblikovanja naroda SSSR-a*
Republika IV, 2, Zagreb, 1948.
5. *Prilog teoretskoj analizi problematike arhitektonskog oblikovanja*
Arhitektura 1-2, Zagreb, 1950.
6. *Starohrvatska arhitektura (o analizi osnovnih problema starohrvatske arhitekture)*
Republika VI, 2-3, Zagreb, 1950.
7. *Analiza historijsko-urbanističkog razvoja grada Zagreba*
Rad Jugoslavenske akademije, knj. 287, Zagreb, 1952.
8. *Prilog analizi problema kvalitete u arhitekturi*
Pogledi 5, Zagreb, 1953.
9. *Pregled i analiza novootkrivenih objekata historijske arhitekture na području grada Osora*
Bulletin Inst. za lik. umjet. Jug. akademije 1-2, Zagreb, 1953.
10. *Prikaz i osnovna analiza nekih istaknutih urbanističkih i arhitektonskih objekata na području sjeverozapadne Istre*
Bulletin Inst. za lik. umjet. Jugoslavenske akad. 3-4 i 5-6, Zagreb, 1953. i 1954.
11. *Značenje le corbusiera u razvoju arhitektonskog stvaranja našeg stoljeća*
Bulletin Inst. za lik. umjet. Jug. akad. 3-4, Zagreb, 1953.
12. *Prilog analizi razvoja historijske arhitekture na otocima Lošinju i Cresu*
Ljetopis Jug. akademije, knj. 59, Zagreb, 1954.

13. *Priказ nekih karakterističnih elemenata u razvoju urbanističke strukture naselja na području sjeverozapadne Istre*
Ljetopis Jug. akademije, knj. 59, Zagreb, 1954.
14. *Analiza razvoja pučkih nastamba na otočnoj skupini Lošinj-Cres*
Ljetopis Jug. akademije, knj. 60, Zagreb, 1955.
15. *Prilog analizi definiranja umjetničkog izraza u arhitekturi*
Bulletin Inst. za lik. umjet. Jug. akademije 8, Zagreb, 1956.
16. *Apsyrtides – Apsoros*
Römische Forschungen in Niederösterreich B. 111, Graz 1956.
17. *Analiza razvoja urbanističke strukture naselja na otocima zapadnog Kvarnera*
Ljetopis Jug. akademije, knj. 61, Zagreb, 1956.
18. *Osor (Apsyrtides – Apsoros)*
Bulletin Inst. za lik. umjet. Jug. akad. 9-10, Zagreb, 1956.
19. *Razvoj nastamba i naselja na otoku Susku*
Monografija "Otok Susak", izdanje Jug. akademije, Zagreb, 1957.
20. *O analizi pučke arhitekture*
Bulletin Inst. za lik. umjet. Jug. akademije 1, Zagreb, 1957.
21. *Problemi tipološke klasifikacije objekata srednjovjekovne arhitekture na području Istre i Kvarnera*
Ljetopis Jug. akademije, knj. 62, Zagreb, 1957.
22. *Problem primjene specifične interpolacije gotičke konstrukcije svoda u romaničke objekte na području Istre i otoka Cresa*
Ljetopis Jug. akademije, knj. 63, Zagreb, 1958.
23. *Sjeverozapadna granica teritorijalne rasprostranjenosti starohrvatske arhitekture*
Peristil 2, Zagreb, 1958.
24. *Arhitektura Horvatii XV i XVI vekov*
VI.A. izdanje Akademije stroiteljstva i arhitekturi SSSR, V. tom, I. knjiga, dio II, glava 9, Moskva 1958.
25. *Arhitektura Horvatii VII do XIV veka*
VI.A., o. c. Moskva 1959.
26. *Arhitektura Horvatii ot 1918 do 1941 goda*
VI.A., o. c., Moskva 1959.
27. *Arhitektura (teoretski uvod i osnovni elementi razvoja)*
E.L.U., I., Zagreb, 1959.
28. *U obranu Dubrovniķa*
Bulletin Zav. za lik. umjet. Jugoslavenske akademije 1, Zagreb, 1959.

29. *Izginevajoči urbanistični ansambl*
Naši razgledi, VIII-9, Ljubljana 1959.
30. *Arhitektura Horvatii ot seredine XIV v. do pervoi mirovoj voini*
V.I.A., o.c., Moskva 1960.
31. *Problem razvoja romaničke arhitekture na tlu Hrvatske razmatran s osvrtom na ruševni kompleks rudina u Slavoniji*
Ljetopis Jug. akademije, knj. 64, Zagreb, 1960.
32. *Prilog poznavanju razvoja arhitekture na otoku Mljetu*
Beritićev zbornik, Dubrovnik, 1960.
33. *Arhitektura na području Hrvatske (kronološki i stilski razvoj)*
E.L.U., II., Zagreb, 1961.
34. *Razvoj arhitekture na području Engleske u doba normanskog i gotičkog razdoblja*
E.L.U., II., Zagreb, 1961.
35. *Razvoj umjetnosti na području francuske u doba predromanike, romanike i gotike*
E.L.U., II., Zagreb, 1961.
36. *Estetska valorizacija ruralnih arhitektonskih ansambla*
Zbornik za nar. život i običaje Jug. akademije, Zagreb, 1962.
37. *Arhitektura (teoretska analiza arhitektonske djelatnosti i historijskog razvoja)*
T.E., 1., Zagreb 1963.
38. *Arhitektura Horvatii ot xvii do seredine XIX veka*
V.I.A., o. c., Moskva 1964.
39. *Nalazi mozaika s ornamentalnim i figuralnim motivima u gradu Krku*
Bulletin Zav. za lik. umjet. Jug. akademije 1-2, Zagreb 1964.
40. *Osvrt na problematiku razvoja suvremene arhitekture (prikaz povezan s osvrtom na životni opus Le Corbusiera)*
Bulletin Zav. za lik. umjet. Jug. akademije 1-2-3, Zagreb 1965.
41. *Novootkriveni nalazi antičkih terma, oratorija i starokršćanske bazilike u gradu Krku*
Rad Jug. akademije, knj. 360, Zagreb 1971.
42. *Umjetnost u Hrvatskoj u doba razvoja glagoljice*
Slovo 21, Zagreb 1971.
43. *Srednjovjekovna arhitektura Slavonije*
Tekst u knjizi "Srednjovjekovni spomenici Slavonije". Izdanje Jugoslavenske akademije, Zagreb 1973.
44. *Analiza razvoja pučkih nastamba na otočnoj skupini Lošinj-Cres*
Otočki ljetopis I, Cres-Lošinj 1973.
45. *Razvoj urbanih cjelina, arhitektonske izgradnje i likovnog stvaranja na tlu Istre u doba srednjeg vijeka*
Ljetopis Jug. akademije, knj. 77, Zagreb 1973.

46. *Stari gradovi – kulturnopovijesni fenomen liburnijske obale*
Liburnijske teme, Knj. 1, Opatija 1974.
47. *Poreč i Poreština – razvoj urbanih cjelina i arhitektonske izgradnje od 11. do 19. stoljeća*
Monografija, Poreč-Zagreb 1975.
48. *Razvoj arhitekture na području slavonije u razdoblju od XVI do XIX st.*
Tekst u knjizi "Spomenici Slavonije iz razdoblja XVI-XIX st." Izdanje Jug. akademije, Zagreb 1975.
49. *Teorija arhitekture (prilog analizi nekih osnovnih problema teorije arhitekture)*
Knjiga u izdanju Acta architectonica, 1, Zagreb 1975.
50. *Priroda kao okvir urbane i arhitektonske izgradnje*
Liburnijske teme, knj. 2, Opatija 1977.
51. *Značenje djela Vincenta iz Kastva*
Bulletin Raz. za lik. umjet. Jug. akad. 1, Zagreb 1977.
52. *Arhitektonski prostor – okvir djelu Vincenta iz Kastva*
Bulletin Raz. za lik. umjet. Jug. akad. 1, Zagreb 1977.
53. *Prilog analizi vrednovanja povijesnih urbanih cjelina i objekata arhitekture u okviru rada na zaštiti spomenika kulture u sr Hrvatskoj*
Knjiga u izdanju RSIZ-a u oblasti kulture SRH, Zagreb 1978.
54. *Osnovne determinante starohrvatske kulture i umjetnosti*
Edicija: Prilozi istraživanju starohrvatske arhitekture, JAZU i Arh. fakultet, Split 1978.
55. *Die Stellung Istriens in der Kultur des Mittelalters*
Jahrbuch für Hausforschung, Bd 29, Detmold-Münster 1979.
56. *Opći uvjeti razvoja kulturnog i umjetničkog života Hrvatske u toku XIX stoljeća*
Bulletin Raz. za likovne umjetnosti Jugoslavenske akademije 2(48), Zagreb 1979.
57. *Kultura hrvatske X. stoljeća u okviru istovremenog kulturnog medija Evrope*
Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, 21, Split 1980.
58. *Gradovi Hrvatske*
EHPiK, Zagreb 1980.
59. *Starohrvatska kulturna baština*
EHPiK, Zagreb 1980.
60. *Značenje izbora akademika Đure Daničića za prvog tajnika Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*
Zbornik o Đuri Daničiću, Zagreb-Beograd, 1981.
61. *Uvjeti povijesnog razvoja organiziranih urbanih cjelina u široj regiji Osijeka*
Zbornik radova Centra za znanstveni rad u Osijeku Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Osijek 1981. Posebna izdanja III.

62. *Karakter urbane strukture Slavonske Požege u krugu tipologije Evropskog urbanizma*
Bulletin Razreda za likovne umjetnosti Jugoslavenske akademije 1(52), Zagreb 1982.
63. *Urbano-kulturno oplemenjivanje čovjekove okoline*
(Osvrt na urbano-kulturnu fizionomiju Zagreba) Zbornik Savjetovanja "Ljudski okoliš u Zagrebu", Zagreb 1980-1982.
64. *Pojave u hrvatskoj umjetnosti i kulturi na prijelomu stoljeća*
Bulletin Razreda za likovne umjetnosti Jug. akademije 2(52), Zagreb, 1982.
65. *Kulturno-povijesno značenje Varaždina*
Zbornik "Varaždin", 800-ta obljetnica, Varaždin 1983.
66. *Pojava Ivana Meštrovića u svijetu skulpture*
Bulletin Razreda za likovne umjetnosti Jug. akademije, 1(54), Zagreb, 1983.
67. *Prilog poznavanju kulturno-povijesne atmosfere na području Hrvatske u doba osnivanja Strossmayerove galerije*
Bulletin Razreda za likovne umjetnosti Jug. Akademije, 1(55 i 56), Zagreb 1984/85.
68. *Pojava Jurja Križanića u kontekstu evropskih kulturnih zbivanja*
Zbornik radova: Znanstveni skup u povodu 300. obljetnice smrti Jurja Križanića, Zagreb, 1985.
69. *Ranosrednjovjekovni kulturni medij na tlu Evrope i pojava slavenske pismenosti i književnosti*
Kulturni radnik, XXXVIII-5, Zagreb, 1985.
70. *Kulturno-povijesno značenje Virovitice*
Virovitički zbornik (1234-1984), Virovitica 1986.
71. *Tradicija povijesnog razvoja arhitekture na području Hrvatske*
Arhitektura 196-199/86, Zagreb 1986.
72. *Povijesno nasljeđe Zadarske regije*
Zbornik radova sa savjetovanja Prometno povezivanje Jadrana s posebnim osvrtom na Zadar i sjevernu Dalmaciju, Zagreb 1986.
73. *Pojava Miroslava Kraljevića i Josipa Račića u krugu Evropskih kulturnih zbivanja*
Bulletin Razreda za likovne umjetnosti Jug. akademije, 1(57), Zagreb 1986.
74. *Kulturno-povijesno značenje Raba*
Rapski zbornik, Zagreb 1987.
75. *Razvoj naselja i gradova na tlu Istre*
Zbornik Znanstveni skup "Susreti na dragom kamenu", knj. 15, Pula 1987.
76. *Bašćanska ploča – značenje Bašćanske ploče kao fenomena u kulturnoj fizionomiji srednjovjekovne Evrope*
Bulletin Razreda za likovne umjetnosti Jug. akademije, 1 (58), Zagreb 1987.

77. *Pojava slavenske pismenosti i književnosti u krugu ranosrednjovjekovnog europskog kulturnog medija*
Slovo, 37, Zagreb 1987. Zbornik radova – Tisuću i sto godina od smrti Metodijeve, Zagreb 1988.
78. *Bašćanska ploča*
Bašćanska ploča, Zbornik, knj. 1, Zagreb-Krk-Rijeka 1988.
79. *Narodni život i običaji kao etička i humana kategorija*
Zbornik za narodni život i običaje, knj. 51, Zagreb 1989.
80. *Kulturno-povijesno značenje Raba*
Slovo o Rabu, Rab 1989.
81. *Vjekovna borba Istre za slobodu*
Pazinski memorijal, Zbornik knj. 18, sv. 1, Pazin 1989.
82. *Prilog poznavanju antičkog urbanog sloja grada Krka*
Izdanje Hrvatskog arheološkog društva, sv. 13, Zagreb 1989.
83. *Srednjovjekovni samostanski kompleks sv. Krševana u Zadru, žarište europskih kulturnih strujanja na tlu Hrvatske*
Zadarska revija, br. 2-3, Zadar 1990.
84. *Razvoj gradova i naselja na tlu Slavonije u post tursko doba*
Zbornik radova – Peti znanstveni sabor Slavonije i Baranje, Posebno izdanje XIII, Osijek 1991.
85. *Prilog komparaciji romaničke i gotičke arhitekture na obalnom i kontinentalnom području Hrvatske*
Prilozi povijesti umjetnosti Dalmacije, sv. 32, Split 1992.
86. *Graditeljstvo u Hrvatskoj*
Knjiga u izdanju HAZU i Školske knjige, Zagreb 1992.
87. *Samobor – prigodom 750. obljetnice dodjele povelje*
Samoborac – posebno izdanje, Samobor 1992.
88. *Istra (povijest, umjetnost, kultura)*
Knjiga u izdanju "Laurana", Zagreb, 1993.
89. *Istra – Hrvatsko Primorje (povijesni slojevi kulturne baštine na istarskom, kvarnerskom i podvelebitskom području)*
Knjiga "Hrvatski Jadran" u izdanju "M. Držić", Zagreb 1993.
90. *Barok u Varaždinu*
Radovi Zavoda za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Varaždinu, knj. 6-7, Varaždin 1994.
91. *Hrvatska kultura životna snaga u kataklizmi našeg vremena*
Bulletin Razreda za likovne umjetnosti HAZU, god. XLII, br.1 (60), Zagreb 1994.

92. *Hrvatsko rano graditeljstvo*
Hrvatska danas – Croatia today, god. I, br. 1, Zagreb 1994.
93. *Cesta kaj mi povedati znaš*
Forum, HAZU, br. 5-6, Zagreb 1994.
94. *Hrvatska (povijesno – kulturni identitet)*
Knjiga “Hrvatska” u izdanju “M. Držić”, Zagreb 1994.
95. *Baukunst in Kroatien (Graditeljstvo u Hrvatskoj, na njemačkom jeziku)*
Izdanje HAZU i Školske knjige, Zagreb 1994.
96. *Architecture in Croatia (Graditeljstvo u Hrvatskoj, na engleskom jeziku)*
Izdanje HAZU i Školske knjige, Zagreb 1994.
97. *Hrvatsko zagorje (Povijesni, kulturni i umjetnički identitet)*
Knjiga “Hrvatsko zagorje i Međimurje” u izdanju “Laurana”, Zagreb 1995.
98. *Natpis kneza Branimira iz 888. godine, dokument kulturnog identiteta Hrvata*
Zbornik za narodni život i običaje, knj. 53, Zagreb 1995.
99. *Starokršćanski sakralni objekti na kvarnerskim otocima Cresu, Lošinj, Iloviku, Orudi, Krku, sv. Marku i Rabu*
Prilozi povijesti umjetnosti Dalmacije, br. 35-36, Split 1995-96.
100. *Hrvatsko kulturnopovijesno ozračje u doba kralja Zvonimira*
Zvonimir kralj hrvatski, Zbornik radova, Izdanje Hrvatske akademije i Filozofskog fakulteta, Zagreb 1997.
101. *Teoretska analiza arhitektonskog oblikovanja*
Programi i manifesti arhitekture XX. stoljeća, Biblioteka Psefizma, Zagreb, 1997.
102. *Hrvatska, kulturno-povijesni identitet*
Hrvatska i Europa, Kultura, znanost i umjetnost, Izdanje HAZU, sv. I., Zagreb 1997.
103. *Ivanec, osnovni uvjeti nastanka, razvoja i života*
Zbornik radova, Ivanec 1997.
104. *Utvrđeni gradovi i kašteli na obalnom području sjevernog Jadrana*
Izdavački centar Rijeka, Rijeka 1997.
105. *Barokna transformacija stare urbane jezgre Varaždina*
Encyclopedia Moderna, 48, Zagreb 1998.
106. *Istarski limes*
Knjiga I. i II., Čakavski sabor, Žminj 2003.

SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA
SVEZAK 126

ANDRE MOHOROVIČIĆ
1913. – 2002.

Nakladnik
HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
Zrinski trg 11, 10000 Zagreb

Za nakladnika
akademik Slavko Cvetnić, glavni tajnik

Tehnički urednik
Ranko Muhek

Korektura
Vesna Velički

Naklada
400 primjeraka

Tisak
Denona d.o.o.

ISBN 953-154-668-1
ISSN 1330-0865

9 789531 546683

ISBN 953-154-668-1